

NAZADNJAŠKE PESMI

Ciril Zlobec

1

Smo romarji,
končnemu cilju žrtvovani?
Smo popotniki,
vsak v svojo pot zaverovani?

Kot da nikogar ni pred nami.
Kot da nikogar ni za nami.
Kot da nikogar ni na naši levi,
kot da nikogar ni na naši desni
in je vsak že od začetka sam.

Smo sploh kdaj šli že skoz križišče,
kjer odločiš se za pot?

Postojmo malo,
da se zberemo, da se spoznamo,
da si skočimo v lasé, če treba,
da si oči izpraskamo, porežemo jezike,
da drug drugemu nogé polomimo
in da v pohabi spet začutimo potrebo
drug po drugem...

Le iz križišča naj gredo poti,
tudi tiste, ki en sam korak nikdar ne bo
zablodil nanje in bil drugim vaba.
Iz njega naj vsak zase izgloje svojo pot,
naj v skupno jo razžre kot hudournik,
poglobí do maternice časa, če bo prava,
v globoko strugo bomo jo shodili,
s krvjo popotnih nog jo napolnili,
v široki, skupni reki naj nam steče,
toda naj vrtinči se skoz vsa križišča,
kajti samo to je pot
in samo pot je res življenje,
končni cilj — ko noga klecne
zadnjikrat.

Svet se je zožil,
v njem mi ni že več tesno,
in vsak dan bolj se oži,
tudi tebi ni že več tesno
ob meni v njem.

Ne to, za kar vsak teše svojo barko,
golo ljubezen sva rešila vanj
pred potopom, ki ne odstre nam oljčne vejice,
ker je vesoljen v času in prostoru.

Ljubezen kruha, vode, spanja in ljubezni,
ljubezen dela, ki ne osrečuje, a nas dviga
v počasnem, utrudljivem loku dneva.

Skoraj sram me je, da sva tako bogata,
in najin svet še kar naprej se oži,
vse prevzeto, pritepeno
iztiska iz sebe kakor rana gnoj,
da v njem že davno mi ni več tesno
in tudi tebi davno že ni več tesno
ob meni v njem.

Vse življenje ga ne bova prehodila
od jutranje do večerne zarje:
odkar sva le še najina ljubezen,
sva visoko, mirujoče poldne
s pogledom v jutru in večeru
svojega rodu.

»Revolucija žre svoje otroke...«
Nam pa so otroci dragi
že zato, ker so otroci:
zlate črke njihovih imen
nam svetijo iz roda v rod;
ko potemniijo,

jih novi, veliki otroci
s svetilnikov vešal in barikad
spet pozlatijo s svojimi življenji,
da svetloba v nas ne ugasne.

Težko bo tipal skozi mrak
najsvetlejšega vseh vekov
kdor za nami bo prišel —
otroci v njem žro svoje revolucije...
In mi, ki ljubimo,
smo s strahom nehali ljubiti te otroke:
pozlato z njihovih imen,
ki sami v revolucije so jih vklesali,
njim pred očmi
izpira naš prezir
v vse bolj divjih pljuskih.

4

Gledam te in prepoznam se v tebi.
Gledaš me in se ne najdeš v meni.
Pa zalotim se v skušnjavi, včasih,
a se premagam in ti ne pokažem
brazgotin iz včerajšnjega boja,
ker po njih spoznal bi sebe v meni.

Pa tudi nespodobno bi bilo,
saj brazgotina je le kožna plesen
in medalja, tudi zlata, potemni.
Ti pa bojuješ se zaradi boja,
brez sovražnikov in brez sovraštva,
brez orožja, ki pohablja...
kar tako: ker noga hoče ti naprej,
ker roka tiplje ti v neznano,
ker pogled ti vidi dlje od cilja
in ker povsod ti je napoti
ta nikdar premagani *Tako-je-pač*,
ki tudi sam, usodno, si namenjen vanj.

Tako je pač, moj sin.

(Nespodoben pripis
šestnajstletnega sina)

»Bolje vrabec v roki kot golob na strehi...«
Ne, ste rekli, zdaj je stvar drugačna:
včerajšnji golob je v naših rôkah
in jata novih bo odslej na vsaki strehi.

Golob ni večji od vrabca,
nam zdaj činično dopovedujete,
ogledujoč si svoje stisnjene pesti.

Doklej, hudiča, boste si lagali,
odprite že te stisnjene pesti:
nič več ni v njih. Morda spomin...

Toda:

naučili ste nas plezati visoko,
grábiti z rokami višje od svojih ust,
ne bomo k tlom jih obrnili
v vaš prastari, varni lov na vrabca,
tudi sanje spreletavajo se v jatah:
kot med krošnje dobrega drevesa
sedle bodo jutri nam med prste,
razdedinjenim
sinovom
preneumno
obubožanih
herojev.

Slava vašemu spominu!

Vrzite že svoj kamen vame!
Priznam: nič nisem storil,
kriv sem torej.

O, jaz sem star potuhnjenec,
spregledali ste me o pravem času!

včera j sem še ločeval
jutranjo od večerne zarje,
danes sta mi le še vzhod — zahod.

Star potuhnjenec sem, saj vam pravim.
Od rojstva skrivam se za srčno hibo
otroške občutljivosti.
kot lepotno (ali kako drugo) znamenje
jo kažem: sramežljivo, a s poudarkom.
Kot bradavico na obrazu.

Prav je, da ste me okrcali po prstih,
saj je nespodobno in navzkriž z zakonom
javno iztegovati prazno dlan,
prav, da ste podstavili mi nogo,
že ko zastopical sem na mestu;

roké užaljen sem potegnil vase,
nogé užaljen sem potegnil vase,
zdaj sem le še brezoblična masa,
ne premaknem se, ne govorim, ne sanjam,
star potuhnjenec sem, saj vam pravim,
čakam le, težko že čakam ... kaj še čakate?
Vrzite že svoj kamen vame!

roké razjarjen bom izprožil spet,
nogé razjarjen bom izprožil spet,
s sto rokami bom pobiral kamenje krog sebe,
s sto nogami stekel bom za vami ...

O, jaz sem maščevalen!